

Kan en aksjonær anke over konkursåpning?

Johan Ratvik
Partner

Johan André Eikrem
Lawyer

Spørsmålet om en aksjonær kan anke en kjennelse om konkursåpning i et aksjeselskap har tidligere vært uavklart, men i mars 2019 ble spørsmålet avklart av Norges øverste domstol. Svaret vil kanskje overraske mange.

Utgangspunktet

Etter konkursloven § 72 andre ledd første punktum er utgangspunktet at:

«Kjennelse om konkursåpning kan ankes av enhver som avgjørelsen rammer.»

Bestemmelsen fastslår at ankerett kan utøves av «enhver», men uttrykket «rammer» setter begrensninger. Spørsmålet som Høyesterett besvarte i mars 2019 var dermed hvilke begrensninger ordet «rammer» setter og hvor vidt kretsen av ankeberettigede skulle trekkes.

Spørsmålet om kretsen av ankeberettigede skal omfatte aksjonærer er mest praktisk i de tilfellene selskapet selv begjærer oppbud. I situasjoner hvor selskapet begjæres konkurs av en kreditor vil selskapet selv kunne anke en eventuell konkursåpningskjennelse og ha aksjonærene med.

Kreditorer har ankerett

Ifølge Høyesterett er det utvilsomt at *kreditorer* har en ankerett over konkursåpningskjennelser etter konkursloven § 72, selv om denne ankeretten er noe videre enn den man finner ellers i sivilprosessen. Begrunnelsen for dette er at kreditorene er en direkte aktør i konkurs og på mange måter kan sammenlignes med en part som har en rekke rettigheter og plikter under konkursbehandlingen.

Styret eller styremedlemmer har ankerett

Med henvisning til en tidligere avgjørelse fra Høyesteretts kjæremålsutvalg (Rt-1991-1386) presiserte Høyesterett at et *styre* har ankerett med grunnlag blant annet i styrets åpenbare interesse i å unngå defamerende virkninger av konkurs samt risikoen for konkurskarantene. Også et *tidligere styremedlem* kan påanke en kjennelse om konkursåpning begrunnet i egen interesse, men anken må da fremsettes i eget navn, jf. Rt-2006-1567. De nevnte avgjørelsene er begrunnet i den konkrete rettslige interessen, og gav ikke særlig veiledning utover den.

Ankerett for aksjonærer?

Som argument for at en aksjonær har ankerett ble det for Høyesterett argumentert med at ordlyden i konkursloven § 72, jf. «enhver», tilsa at flere grupper tredjemenn kunne anke, herunder aksjonærer. Videre ble det argumentert med at det etter bestemmelsen var tilstrekkelig at vedkommendes reelle interesser ble svekket eller kunne svekkes ved en avgjørelse om konkursåpning. Siden aksjene blir verdiløse ved konkursåpning ble det for Høyesterett hevdet at aksjonærene på denne måte hadde en økonomisk interesse i utfallet av konkursbehandlingen og at dette tilsa en ankerett hos aksjonærene.

Høyesterett aksepterte ikke argumentasjonen om de faktiske virkningene for aksjonærene, og uttalte i stedet at virkningen for aksjonærene er avledet av deres eierinteresse i selskapet og at det ikke var naturlig at slike indirekte konsekvenser skulle falle inn under uttrykket «rammer» i konkursloven § 72. Det ble også vist til at det også er andre grupper, f. eks. ansatte og forretningsforbindelser, som faktisk kan bli berørt av en konkursåpning. Med bakgrunn i dette konkluderte Høyesterett med at aksjonærer ikke har ankerett etter konkursloven § 72.

